Nr. 23. Brașov, Duminecă în 29 Ianuarie (11 Februarie) 1912. Anul LXXV.

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.
Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România și streinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACȚIA, TIPOGRAFIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BRAȘOV, PIAȚA MARE Nr. 30. Telefon: Nr. 226.

Pentru Brașov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inserate: un șir petit 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif și învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un șir 20 bani.

Verdictul din Iași.

Iubitor fanatic de neam, A. C. Cuza, profesorul dela universitatea din Iași, a gâcit curând boala, care secera și seceră mereu atâtea victime în sânul elementului românesc din Moldova. In studiul său „Despre poporație“ a căutat să arate, că această boală și cu ea decreșterea populațiunii românești o cauzează în primul rând elementul jidovesc — Cahalul — care stăpânit fiind de un spirit de speculă, condus fiind în acțiunile vieții sale de niște concepte religioase cu totul dușmane elementului creștinesc, purtat în raportul său cu creștinii de un egoism feroce— a reușit să aibă o evidentă preponderanță în țara lui Ștefan cel Mare și și-a câștigat și un fel de putere, care nu se ezerciază prin organe oficiale, dar care în tăcerea ei se manifestează de multe-ori mai puternic, mai simțit și mai cu efect decât puterea oficială. Stăpâni în deosebi peste comerciul și industria țării — ei au concentrat astfel în mâna lor cele mai puternice izvoare de venit. Au cucerit fără zăbavă toate piețele orașelor moldovene, iar cei mai bogați au cumpărat terene întinse, pe cari le esploatează astăzi fără milă și fără cruțare, storcând în mod sălbatic toată vlaga de putere, ce-a mai rămas în osul Moldoveanului sărăcit.

Intemeindu-și astfel pe ruina țăranului moldovean o gospodărie puternică — era natural ca elementul jidovesc să se întărească și să se întindă peste tot pământul moldovean. Ba, din veste, auzind de acest pământ al făgăduinții, au alergat în acest Canaan toți jidanii necăpătuiți din Rusia și Galiția și s'au așezat printre rezeșii lui Ștefan Vodă, pentru ca în scurtă vreme pe acești oameni creduli, buni la suflet, iubitori de deaproape, milcși, bigoți și bătuți de soarte cu o semnificativă simplitate patriarhală să și-i facă cu ajutorul spiritului lor viclean și pornit spre distrugere — sclavi supuși și în toate ascultători.

Cahalul, care mai mult ca oricare neam a contribuit la prepotența banului și care a ridicat argintul la înălțimea unei zeități, apropriindu-și puterea acesteia sieși, a căutat să facă din această putere mijlocul, cu ajutorul căruia cu stăruință demonică au lucrat întru nimicirea Moldoveanului.

Și când profesorul A. C. Cuza a înțeles pe deplin rolul distrugător al Jidovimii și a pornit să ia lupta împotriva ei pentru a-și salva neamul, Cahalul s-a ridicat ca un singur om împotriva lui și-a pus în mișcare totul ce se putea, pentru a-l delătura de pe arena vieții publice. Presa lor a pornit o campanie murdară împotriva omului, care reușise să disece până în măruntaele sale spiritul jidovesc. Cuza, care devenise dușmanul lor cel mai înfricoșat și a cărui statornică muncă începuse să-și arate efectele sale, trebuia nimicit, iar pentru realizarea acestui scop se sistemizase din partea Jidovimii o luptă, cum poate n-a mai avut păreche. In străinătate, ca și în țară, numele lui era ponegrit și arătat ca un dușman al civilizațiunii, ca o rămășiță atavică a omului sălbatic, ca un barbar, care în mod conștient vrea să distrugă un element de „inescepționabilă superioritate intelectuală și morală“.

Iar când Cahalul a înțeles, că întreprinderea lor nu prea are efect, a recurs la cea mai mișelească manoperă. Printr-un om al său, un anumit Socor, fost elev al profesorului Cuza, a pus la cale împotriva acestuia unu dintre cele mai odioase atentate. In fața lumii întregi l-a acuzat advocatul Socor într-o broșură, că opera sa, cartea „Despre poporație“ ar fi un simplu plagiat. Opera premiată de Academia română, considerată de Senatul Universității din Iași ca una dintre cele mai distinse opere, a fost trasă în noroi de jidovimea strânsă într-o tabără, care a declarat un război purtat cu forțe concentrate omului, ce-și apără neamul împotriva lipitorilor pornite să-i sugă sângele.

In fața acestei calomnii, care se aducea împotriva lui, A. C. Cuza s-a văzut silit să ceară apărarea iustiției. A cerut apărarea neamului său împotriva atacului, care de astădată nu era îndreptat numai împotriva persoanei sale, ci împotriva neamului românesc însuși.

In fața Curții cu jurați A. C. Cuza a dovedit pe deplin netemeinicia și reaua credință a Cahalului reprezentat prin acuzatul Socor și însuși apărătorul acestuia Bădărău, fost ministru de justiție, a recunoscut, că Socor „când a afirmat în pamfletul său, că întreagă opera lui Cuza e plagiată, n-a înțeles frază cu frază, ci că Cuza a plagiat *ideea* și *unele pasagii*.“

Socor îl acuza pe Cuza, că ar fi plagiat în deosebi din cartea unui anumit Everett. D-l Cuza spune, că nici nu-l cunoaște pe acest „scriitor“ și că dorind în urma atacului îndreptat în potriva sa, să aibă cartea acestui scriitor, s-a adresat unui mare literat din Berlin, dar i-s'a spus că volumul lui Everett dispăruse, îl nimicise Cahalul.

Cu toată convingerea în adevărul cauzei, pe care o reprezenta A. C. Cuza și-a încheiat apărarea sa, spunând: „Condamnarea operei mele ar arunca un blam asupra mea și asupra Academiei române, care mi-a premiat-o“.

Adevărul era limpede ca lumina zilei. Curtea cu jurați n-avea decât să-l confirme. Și cu toate astea Curtea cu juri a ținut să sfideze nădejdea ce se pusese în simțul lor de dreptate. Aberațiile de ordin politic ale lui Bădărău, care în pledoaria sa spunea că politica lui Cuza, ideea de naționalitate a acestuia e greșită și că prin învățăturile sale dă creștere rea tinerimii — acuze ca cele aduse pe vremuri filosofului Socrate — au fost luate de bune și Curtea cu juri, a cărei liberă manifestare era încătușată și de atotputernicia banului jidovesc — a achitat pe Socor.

Verdictul acesta a umplut de îndreptățită revoltă întreagă lumea românească. Mărturisim sincer, că o astfel de brută pălmuire a adevărului ș'o atât de îndrăzneață confirmare a legalității unui atentat josnic, aruncă o sinistră umbră asupra simțului de dreptate ș'asupra înțelegerii adevărului și mai presus de toate asupra nivelului intelectual și moral al Curții cu juri din Iași. Nu vrem să zicem, că această Curte alcătuită din cetățeni ignoranți ar fi în stare să priceapă valoarea unei opere de știință și că dela verdictul ei afirmativ sau negativ atârnă inescepționabilitatea acelei opere, dar în acest caz, când Cahalul, dușmanul cel mai firesc și mai înverșunat al Românilor moldoveni, atacă într-un mod atât de josnic pe omul care reprezintă credințele, interesele și nădejdile acelor Români — era natural, ca cei opt jurați să se ridice peste prejudecățile vremelnice, peste întunecimea mintală legată fatal de om și să dovedească, că sunt la înălțimea chemării lor, că nu se tem de urletul fiarei călcate în picioare și că au curajul civic, ca să-și spună convingerea lor intimă.

Mulțămită lașității celor opt jurați — Cahalul triumfător iubilează, el își face în modul cel mai îndrăsneț mendrele pe pământul țării românești. Il zeflemizează cu o temeritate rară pe profesorul român Cuza și caută, ca să tragă tot profitul din nesocotitul verdict, stăruind, ca să paralizeze energia de muncă și de luptă a lui Cuza — pentruca mai apoi să despoaie și să distrugă în dragă voie pe Moldoveni, fără ca să fie turburați și trași de guler de omul cu ochi de Argus.

Presa jidovească din țară dă de veste urbi et orbi, că omul care le-a declarat război, nu e nici decât o valoare, ci mai curând un plagiator ca mulți alții și se străduește să facă comparații cu — Goldscheid și cu Krausz...

Verdictul dela Iași ne revoltă, dar nu urmează ca el să fie considerat și din partea noastră ca lege. Au mai fost oameni, cari au fost osândiți, arși pe rug, răstigniți, ghilotinați și uciși cu petre de propriul lor neam, dar toți acei oameni viețuesc astăzi în memoria acestor neamuri ca tot atâția eroi și martiri ai convingerilor și ideilor mari. Opera lui Cuza, care e un pumnal înfipt în inima Cahalului, va trăi mereu cu toate calumniile odioase ce i-se aduc de cei loviți și cu toate verdictele de achitare, ce le aduc oamenii, *în interesul cărora e lucrată acea operă*. Naivii jurați dela Iași — cari în rolul lor de judecători aduc foarte mult cu acel pălărier român, ce protestează împotriva gazetarului care îndeamnă lumea românească să cumpere pălării numai dela el — vor fi dați de mult uitării și se va vorbi de fapta lor ca despre ceva ridicul, când opera lui Cuza va fi considerată ca o linie de îndrumare pentru generațiile viitoare. Zadarnic va urla Cahalul, zadarnic va lucra banul lor atotputernic, zadarnic vor curge ca ploaia calumniile, opera lui Cuza își va culege în liniște și stăruitor roadele sale.

La situație. Situația politică la noi nu s'a schimbat întru nimic. Signatura e: nesiguranța și pe urma ei mulțime de combinații. Intre altele se afirmă, că Khuen nu a obținut concesii în Viena și prin urmare se impune tot mai mult chestia reformei electorale.

In această nesiguranță se crede, că ceva lumină se va face Luni, când contele Khuen va trata cu opoziția și cu deosebire Marți, pe când se așteaptă să ia cuvântul în cameră.

Despre consiliul ministerial de eri se anunță, că a durat timp neobicinuit de lung, 5 oare. Au luat parte toți miniștrii. Contele Khuen a făcut raport asupra situației, apoi consiliul ministerial a fixat modificările posibile în proiectele militare.

Eri a fost în audiență la M. Sa ministrul de războiu, Auffenberg.

Se depeșează din Viena, că audiența aceasta a produs acolo senzație, fiindcă se zice, că stă în strânsă legătură cu criza ungară, respective cu chestiunile militare pendente.

Epitropia fondului pentru ajutorarea ziariștilor români din Ungaria întrunindu-se Marți în 24 Ianuarie (6 Februarie) 1912 la Vinerea sub prezidiul inițiatorului acestui fond, Dr. Ioan Mihu, a luat la cunoștință aprobarea literilor fundaționale prin ministrul internelor, a luat la cunoștință contu-

---

Din viața altora.

De *V. E. Moldovan.*

— Fine. —

După cinci ani am trecut pe un vapor de persoane. Am fost în Australia, în America de sud, în China.

Aveam o sumă frumoasă de bani, lăsați la o bancă din Marsilia. Iar vălul uitării se așternuse de-a binele peste sufletul meu plin cu amintiri și dulșie.

Eram în anul al zecelea, ca matroz, când mi s'a întâmplat ceva ce m'a zguduit.

Eram pe Mediterana și în cursul unui groaznic uragan, s'a stricat cârma. Primejdia nu era mare, dar neplăcută. Am stat trei zile în voia valurilor, când pilotul a dat semn că vede uscatul.

— Corsica! zise căpitanul și matrozii, și călătorii au început să salte de bucurie. Mulți erau corsicani și erau veseli că în urma unei întâmplări nu vor poposi în Triest, ci în patria lor.

Corsica! Am tresărit și m'a cuprins o teamă neînțeleasă. Simțiam cum pâturile uitării se desprind rând pe rând de pe amintirea mea și mă temeam să nu cad de nou pradă durerilor uitate.

Dar m'am stăpânit. Ajungând în port cu ajutorul altui vapor, am plecat cu ceialalți tovarăși prin birturi, prin speluncile de orgii, împotriva obiceiului meu.

In beția fără întreruperi, care a durat douăzeci de zile, s'a tâmpit toată nostalgia și toată mustrarea amintirilor mele.

Vaporul nostru, vechi și hârbuit a fost trimis în doguri, iar compania a împărțit matrozii pe diferitele vapoare.

Eu am fost dus la Genua și acolo am fost îmbarcat pe un vapor mare, ce mergea la New-York, cu pasageri. Am făcut în vre'o opt rânduri calea din Genua la New-York. Era vară. Am plecat pe timp frumos și eu seară de seară ieșeam pe bord, mă așezam într'un colț ascuns și priveam, apa și ceriul. Acum parcă mă durea mai mult dorul de țară, decât atunci, când eram în Corsica.

Serile erau frumoase pe acest vapor, încărcat cu emigranți pentru America. Feluritele neamuri de oameni se adunau pe bord și umpleau aerul cu zgomot de surle, armonici, laute și flaut. Spre zece ceasuri se liniștea totul și călătorii durmeau în cabine.

Dacă îți voi vorbi de seara din 15 Mai, vei ști că asta e seară de însemnătate, fiindcă mi-am însemnat'o bine. Trecuserăm Gibraltarul și pluteam în largul mării. Toți se liniștiseră, numai eu mai eram pe bord, tolănit pe niște pânze, într'o luntre de salvare și priveam stelele pe cer.

Eram aproape de miezul nopții, când aud într'un colț, pe bord, niște șoapte. Era un bărbat și o femeie. Aveau ceva de descurcat între ei și nu se înțelegeau, de oarece șoaptele lor erau din ce în ce mai tari, mai agitate, pe urmă au devenit vorbe, iar la sfârșit plâns și reproșuri.

M'am plecat nițel pe marginea luntrei și am văzut că sunt călători de clasa întâi. Ce vor fi având?

— Nu pot și nu pot! Zicea femeea. Iar el o îndemna mereu: Nu fi proastă! Ai cetit prin romane aceste stupide principii de morală! Cine e în ziua de azi ca eroii din romane.?

— Dar eu te iubesc! Spunea ea.

— Cred! Bine! Dovedește! Zicea ei. Suntem săraci! Cu dragostea nu putem să trăim.

— Nu pot! Nu pot! Repeta femeia. Eu sunt cinstită și vreau să rămân.

— Dar eu i-am dat vorba! Zice bărbatul. Nu pricepi că-i bogat? Nu pricepi că ar fi prostie să nu te folosești de prilej, pentru o noapte? Ei! lasă prostia!

Aici e un târg nostim! îmi ziceam eu.

— Ascultă, proasto! Noi n'avem cu ce să trăim. Ce vom face la New-York?

Tu n'ai decât să calci pe un prejudițiu prost și noi vom avea bani. E un măgar bătrân dar milionar. Eu nu sunt jelos. Nu! Știu că totul e o prostie. El a prins slăbiciune de tine și te dorește. Du-te la el! Fii isteață! O mică apucătură numai și noi ne scăpăm de gânduri. In sfârșit fă cum vreai. Să ști însă că dacă nu mă asculți, cu mine nu mai ai nimic de împărțit. In New-York o să-mi caut de drum! Ințelegi? Ei?

Bine! zise ea, parecă și-ar fi frânt din suflet vorbele.

Bine! O fac și asta!

O, nebunul de mine! Mie îmi părea că se cufundă vaporul cu noi. Mă străbătea acel glas și parcă îl cunoșteam. Dar nu-mi dedeam seama. Totul ce simțeam, era o revoltă și o greață fără margini pentru astfel de târg.

— Atunci merg să-i spun! zise bărbatul și a lăsat-o singură pe bord.

S'a făcut liniște. Numai peste câteva clipe am auzit un plânset surd, înăbușit.

Nenorocita marfă plângea.

M'a cuprins o furie și am scos cuțitul.

Mă gândeam să mă cobor din luntre și să zădărnicesc toată mârșevenia asta. Să'l ucid pe acel mișel.

Deodată plânsul se conteni. Mă ridic și văd că femeia scoate o sticluță, o duce la buze și o deșeartă.

— S-a otrăvit! Gândesc eu și voiam să strig ajutor, dar iată sosește bărbatul.

— Lucia! Lucia! o strigă el.

In clipa asta s'a luminat totul înaintea mea și am recunoscut glasul lor. Era el și era Ea. Nu știam ce vreau să fac.

M'am dat jos și m'am apropiat tiptil de ei, cu cuțitul în mână.

Ea căzuse în genunchi înaintea lui și se ruga:

— Bine! Vreau! Dar nu azi! Mâne! Indură-te! Azi sunt prea agitată!

— De ce nu azi? striga el.

rile acestui fond prezentat de dl Dr. Enea Papiu în numele Institutului „Ardeleana“, care administrează gratuit fondul, a stabilit normele provizorii relativ la lucrarea epitropiei până la stabilirea unui regulament intern definitiv, iar în scopul augmentărei fondului a decis a trimite adrese speciale comitetului partidului național și centralei băncilor române, cerându-le sprijinul moral și material, a redacta un apel către întreg publicul cu tragere de inimă pentru ameliorarea sorții ziariștilor români din Ungaria, a iniția conferențe, serbări și petreceri în beneficiul fondului, a ruga redacțiile ziarelor românești, ca prin comunicate stabile inserate cel puțin odată la lună în coloanele ziarelor să țină treaz interesul publicului pentru acest fond și în fine întregindu-se Epitropia s-a constituit în modul următor: prezident, *Dr. Valeriu Branisce*, locțiitor de prezident, *Dr. Ioan Lupaș*, secretar *Ioan I. Lăpădatu.*

——

Externe. In războiul *italo-turc* este de înregistrat un nou incident italo-francez. Un vas de războiu italian a tras câteva granate asupra distrugătorului francez »Lancelette«, care făcea eserciții în golful Maddalena, situat în partea de nord a Sardiniei, și care nu s'a conformat semnalului de oprire. Deabea după ce s'au tras granate, vasul francez s'a oprit.

Generalul *Caneva* se va întoarce săptămâna viitoare pe câmpul de războiu.

— Ministrul de războiu al *Angliei*, Haldane, a sosit împreună cu fratele său, colonelul Haldane la *Berlin*, precum se spune, în afaceri personale. Cu toate aceste se crede, că Haldane are o misiune specială la împăratul Wilhelm.

— Circulă svonul, că principele-regent *Leopold* al Bavariei va ceda din cauze sanitare regența principelui Ludovic, care va numi noul guvern.

Aplanarea incidentului Goga—Vaida.

In nrul nostru de eri am adus știrea, ce ne-a sosit peste București, despre aplanarea incidentului Goga-Vaida în urma intervențiunei d-lui prof. univ. C. Stere.

Astăzi primim tot din București câteva amănunte asupra aplanărei incidentului. Ni se scrie anume, că rezultatul tratativelor inițiate de d-l C. Stere culminează în încheierea unui raport semnat de d-nii Vaida și Goga, în care ambii declară că se supun dispozițiunilor acestei dări de seamă și recunosc în întregime cuprinsul ei. Punctele principale ale acestui raport sunt:

Dr. Vaida a susținut bazat pe documente autentice acuzarea, fiind de bună credință, și-o retrage însă, deoarece Kristoffy a declarat acum că s'a înșelat asupra persoanei d-lui Goga și că acel Goga, care s'a prezentat la dânsul, a fost un pseudo-Goga.

D-l Goga, de-altăparte recunoaște buna credința a d-lui Vaida.

După încheierea tratativelor au avut loc în Budapesta două agape *separate*(?!) date în onoarea d-lor Vaida și Goga, în care s'a serbat aplanarea incidentului. La agapa dată în onoarea d-lui ***Dr. Vaida*** au luat parte afară de d-l C. Stere, deputații naționaliști prezenți în Budapesta și d-nii Dr. Maniu și V. Goldiș. Cu acest prilegiu d-l Dr. Vaida a rostit un discurs, în care a făcut pe scurt istoricul conflictului ivit între d-sa și d-l Goga. Reținem din acest discurs următoarele părți:

„Stadiul înverșunat al luptei și temperamentul nostru explică faptul, de ce d. Stere a trebuit să muncească 12 zile și 12 nopți pentru a putea îndeplini opera de împăcare.

D. Stere a trebuit să-și ia în ajutor toată energia și perseverarea, pentru a putea duce la izbândă pacea.

In această operă dânsul a fost călăuzit de o idee de ordin superior, anume că în fața unor vremuri cu adevărat istorice, în care trăim, toți fii neamului trebue să ne strângem rândurile și să fim solidari.

De această *mare idee* am fost călăuzit și eu și d-l Goga, când am primit propunerea d-lui Stere. *Am renunțat la interese personale având în vedere interesele neamului.*

Am speranța că pacea va fi de *lungă durată în viitor și va contribui la descurcarea situației, în care ne aflăm azi.*

Sunt convins că acesta va fi tărâmul în care va încolți *solidaritatea întregului neam.* După scurt timp va veni ziua luptei mărețe și în care ne vom aduce aminte de serviciul făcut de d. Stere.“

D. **Stere** venind dela agapa dată în onoarea d-lui Goga, a rostit un discurs spunând între altele:

„Am primit o răsplată strălucită pentru sforțările pe cari le-am depus în serviciul adevărului. Am eșit în strigătele: *Trăiască Vaida.*

Vaida a spus că eu am făcut o mare minune. Minunile se fac de o forță divină: *credința.* Cred în viitorul neamului, care m'a ținut până azi, și mă va ține și în viitor.

Cetind în ziarele d-voastră informația, în urma căreia a pornit războiul, am crezut că un luptător ca d. Vaida nu poate să calomnieze, ci spune ce crede. Am avut credința că d. Goga nu poate să-și vândă neamul, am avut credința că oriunde îl duce avântul unui moment, la aceasta nu e capabil, — am avut credința că am intrat în întunericul labirintului și am făcut lumină și am spus că adevărul nu poate fi nevăzut de d-nii Vaida și Goga. A trebuit să înlăturăm piedicile, cari au provocat înverșunarea luptei, a trebuit să înlăturăm balastul de suspiciune și neîncredere și astfel pacea s'a încheiat între acești doui oameni...

Inchin paharul în sănătatea scepticilor bătrâni, a fruntașilor comitetului național, cari au răspunderea neamului întreg și în sănătatea tinerilor.

*

Ziarele maghiare aduc știrea, că eri a sosit la Arad dl prof. *C. Stere* pentru a aplana conflictele ivite între partidul român ultraist(?) și partidul moderat(?)

Condamnarea „Tribunei“.

O manifestație națională a românilor Ardeleni.

Din București ni se comunică următoarea hotărâre a românilor Ardeleni față de atitudinea »Tribunei«.

Cu ocazia serbărei, pe care o dă în fiecare an, la 24 Ianuarie, societatea »Carpații« a Românilor Ardeleni, stabiliți la noi în țară, a luat următoarea hotărâre:

Subscrișii români de origine din Transilvania și Ungaria stabiliți în București, întruniți astăzi la serata societății «Carpați», ținem să condamnăm cu ultima energie atitudinea trădătoare a ziarului »Tribuna«. Acest ziar lăturalnic, care a provocat vrajba și zizania în partidul național, nu servește decât interesele celor cari caută să desființeze naționalitatea noastră din Ardeal și Ungaria. Este deci datoria fiecărui Român de bine a lucra din răsputeri ca acest ziar să simtă disprețul ce l merită.

Exprimăm membrilor comitetului național admirațiunea și întreaga noastră încredere.

Mergeți înainte, căci toată românimea cinstită pe voi vă urmează.

București, 24 Ianuarie 1912

Ioan Țețu, președintele societății «Carpați», George Bediteanu membru al camerei de comerț, Ioan Băboianu-Droc, profesor, N. Mirea mare proprietar, G. Popa-Liseanu, profesor, N. Lupan, C. Scurtu, redactor al ziarului «Universul», A. Bârsan, directorul »Băncei Poporului« și profesor, D. Furnică, Ioan Buzescu, I. Bediteanu, N. Teișanu, G. N. Căciulescu, Dr. Horia Lupan, I. Mircea, N. Lupan, T. Nicolau, V. N. Stinghe, ingineru Eugen Tilea, Aritonovici, I. G. Ardeleanu, I. Grancea, și încă vro 40 de iscălituri.

Scrisoare din București.

— Cum s-a judecat sentința în procesul Cuza-Socor. — Sărbătorirea zilei de 24 Ianuarie. — Știri.

Imediat ce ziarele de seară au adus vestea achitării lui Socor, bucureștenii au început discuțiile. Cei mai mulți au fost, desigur, pentru cel nedreptățit prin verdictul juraților de la Iași, cu atât mai mult cu cât nu acești erau chemați să se pronunțe în atare materie de plagiat. Cei mai indignați de acest lucru, au ținut să expedieze economistului A. C. Cuza, telegrame de încurajare, dând astfel verdictul opiniei publice conștiente. De sigur, ziarul d-lui Milie, și-al ginerelui său Cocea, a făcut puțină gălăgie, continuând campania din primăvara trecută. Ba ne-a adus știrea, că profesorul universitar Paul Bujor a sesizat senatul universitar pentru a se pronunța asupra sentinței juraților. Ce se va întâmpla vom vedea.

Până atunci ținem să amintim frumoasa manifestare a studențimei ieșene, care prin întrunirea de protestare din 23 Ian. c. a arătat încă odată sentimentele înnalte de care e călăuzită. S-au asociat la această întrunire și profesorii universitari Dr. Leon Cosmovici și Matei Cantacuzino, cari au lăudat prin frumoase cuvinte acțiunea dreaptă a studenților de-a apăra pe-un profesor al lor nedreptățit, arătând, că d-nul A. C. Cuza nu pierde nimic din valoarea și simpatia câștigată prin munca stăruitoare ce-o depune pentru regenerarea Românilor.

S-a manifestat la casele celor trei profesori universitari, și d-nul A. C. Cuza a mulțămit studenților pentru dragostea pe care i-o probează. Apoi manifestanții s-au răspândit în liniște, arătând astfel, că înzadar s-au concentrat forțe armate pentru păstrarea liniștei.

* * *

S-a ținut ca și anul acesta ziua de 24 Ianuarie să fie sărbătorită într-un chip cu totul deosebit.

La școlile primare, militare, gimnazii, licee, școli profesionale, seminarii, etc. au fost frumoase serbări. Amintim pe aceea de la liceul Sf. Sava, care s-a deosebit mult de cele obișnuite, prin felul cum s-a știut alcătui bogatul program. O conferință interesantă, relativă la ziua sărbătorită, ținută de profesorul de istorie Panaitescu, dialogul *«Păcală și Tândală»*, relativ la vremurile din naintea Unirei, *«Hora Unirei»*, cântată de corul liceului și jucată de-o echipă de 8 elevi în frumoase costume naționale, declamațiile din Goga și Coșbuc, monologele și jocurile naționale și corurile ce-au urmat, au mulțămit îndeajuns pe cei ce-au luat parte la această frumoasă serbare.

După amiază societatea «Tinerimea Română» a dat o frumoasă serbare la Ateneul Român, când d-nul N. Dumitrescu, vice-președintele societății, a arătat în puține cuvinte rostul acestei comemorări, după care a vorbit d-nul profesor Christu Negoescu, arătând însemnătatea zilei de 24 Ianuarie. Au urmat declamații de Dra Macri și d-nul Livescu de la Teatrul Național, iar d-nul *Folescu*, bas, a cântat mai multe arii.

— Seara, tot la Ateneu, a fost serbarea *Ligei Culturale.* A luat parte lume foarte multă. Serbarea s-a început prin corurile *«Hora Unirei»* și *«Cuvine-se cu adevărat»* executate de societatea muzicală *«Macarie»*, sub conducerea d-lui I. Popescu-Pasărea, după care a urmat prea frumoasa cuvântare a d-lui V. Pârvan, profesor universitar, *«Despre sărbătorile naționale»*, arătând rostul sărbătorilor naționale pentru un popor, arătând felul sărbătorilor religioase și naționale în antichitate, și trece apoi la explicarea trecutului premergător Unirei. Arată marele rol al celor doi bărbați Alexandru Ioan Cuza și Mihail Cogălniceanu, ale căror nume vor rămâne pururea împreună legate de cel mai însemnat act din istoria Românilor. Arată cum cel dintâi a murit departe de țara, pe care a iubit-o prea mult și pentru dragostea căreia a renunțat la toate cele cari ar fi putut să-i redea tronul pe care-l ridicase prin persoana sa.

Trece apoi la analizarea prezentului, arătând starea celor trei clase: a țărănimei, cea de mijloc și cea de sus. Arată mizeria morală și materială a celor două de la început, din cauza celei din urmă, care caută să se răzbune după ce s-a dat libertatea, mai ales țăranilor. Arată roadele exploatărei *evreo-româno-bulgară*, dar spune că numai de-aci va veni regenerarea, nefiind distrus în totalitea lui germenul de idealism de care avem nevoie. Trecând apoi la analiza viitorului, arată posibilitatea desăvârșirei tuturor Românilor, sau distrugerea lor. Spune că popoarele dispărute trăesc în sufletele celor existente prin ceeace ele le-au lăsat lor. Termină spunând, că ce vor zice urmașii noștri dacă noi nu vom ști a ne face prin noi înșine *unirea noastră.*

Au urmat corurile: «Domnul Tudor», «Unde aud cucul cântând» și «Rodica», executate de soc. «Macarie», după cari D-na Olimpia Bârsan a declamat «La noi» (Goga), «Fatma» (Coșbuc), «Baladă albaneză» (G. Morun), «Nu te-ai priceput» (Coșbuc) și «Ispita» (Coșbuc). Dl Aurel Dinu a declamat «Deșteptarea României (V. Alexandri) și fragmente din «Inșiră-te Mărgăritre» (V. Eftimiu). D-na Maria Herescu a cântat două arii italienești, «Doina Cucului», «Du-te dor», «Jeluim'aș și n'am cui» și «Doina românească». Dl N. Grigorescu a declamat patru prea hazlii poezii, «Parodia lui Peneș Curcanul», «Zece Maiu», «Albina Țiganului», «Jidanul santinelă», «Variațiuni asupra lui *dija*», etc. Serbarea s'a terminat prin corurile «Pe-al nostru steag» și «Deșteaptă-te Române», ascultate de întreaga asistență în picioare.

Serbarea a fost astfel foarte reușită.

* * *

— Luni 23 c. Institutul de băeți «Asociația», a dat o serbare în sala «Eintracht», pentru mărirea fondului de excursie. S'au declamat poezii și monoloage, au fost exerciții gimnastice, dansuri naționale, execuții muzicale la vioară și mandolină, și s'au reprezentat: actul II din «Răzvan și Vidra» de B. P. Hașdeu și «Millo Director», comedie de V. Alexandri. A urmat apoi dans până la ora 5 dimineața.

— Sâmbătă 21 c. Liga Culturală, secția București, a convocat pe membrii ei pentru a se discuta mai multe chestiuni la ordinea zilei. Printre acestea s'a discutat mai ales asupra clădirei Palatului «Ligei», care va începe probabil în primăvară.

— Dintre proiectele de lege prezentate zilele aceste în cameră, e de remarcat proiectul de lege din inițiativă parlamentară, prin care se destină de stat suma de 3 milioane lei pentru *clădirea și instalarea bibliotecei Academiei Române*, dimpreună cu colecțiile ce ea conține: cărți, documente, manuscripte, monete, medalii, portrete și hârtii geografice.

Această sumă se va da în cinci rate anuale, plătibile în anii 1912—1916.

— A apărut în editura «Neamul Românesc» din Văleni, un volum de schițe datorit cunoscutului scriitor H. Sthal, intitulat «De la manevre». Amintim că acest scriitor și-a câștigat un frumos loc prin volumul «Bucureștii cari se duc». Volumul de schițe costă 1·50 lei și se găsește de vânzare la Librăria «Neamul Românesc», Calea Victoriei 107, se expediază contra costului volumului, plus transportul.

Titu Șerban.

Reuniunea sodalilor români din Cluj.

— Adunarea generală a XL-a —

Insemnătatea clasei de mijloc pentru poporul nostru a fost necunoscută de cei dintâi îndrumători și conducători ai vieții neamului nostru din această țară. Aproape de-odată cu înființarea primelor societăți culturale ale noastre: «Asociațiunea» și «Societatea pentru fond de teatru român», aflăm și începuturile înjghebării unei clase de mijloc românești, corespunzătoare timpului și împrejurărilor noastre.

La anul 1867 s'a întemeiat reuniunea sodalilor români din Sibiiu, la doi ani a urmat Brașovul, iar la 1871 a venit la rând Clujul. Au urmat apoi alte vre-o douăzeci reuniuni de acest fel, așa că astăzi abia este vre-un centru mai însemnat românesc, să nu aibă o astfel de reuniune.

Primim raportul și istoricul „Reuniunei sodalilor români din Cluj» publicat din prilejul adunării generale jubilare — a XL-a — care ne aduce, pe lângă portretul întemeietorului și primul președinte *Dr. Grigore Silasi*, fost profesor de limba română la universitatea din Cluj, — multe date din vieața și activitatea reuniunei, dintre cari spicuim și noi câte-va.

Constatăm din acest raport și istoric, că deși această reuniune e în ființă de atâția ani, numai de câțiva ani a nimerit cărările, pe cari să poate ajunge la roade și aceste cărări sunt cele arătate de marele ei întemeietor în activitatea sa neobosită, cu care și-a știut servit neamul, credincios până la jertfă și cu un devotament neasămuit.

Reuniunea are 1 patron, 1 membru onorar, 38 membrii fundatori și 8 membrii ajutători; iar membrii ordinari 116, de unde vedem, că această reuniune să întărește zi cu zi, să încheagă și va da roade minunate pentru desvoltarea meseriilor și negoțului românesc. Vrednicii meseriași din Cluj își cunosc chemarea aleasă, ce o au în desvoltarea și întărirea economică a poporului nostru și sunt mândri, că pot nimici împreună, rânduiți în această reuniune.

După cum vedem mai departe, reuniunea poartă o deosebită grijă pentru ucenicii meseriași, a căror număr sa urcă la 300. S'au cheltuit peste 500 cor. împărtășindu-se cu haine de iarnă 43 ucenici, între cari: 12 cizmari, 10 pantofari, 4 lăcătuși, 3 croitori, 2 tipografi 2 rotari, 2 fauri, 2 cojocari, 1 suciu,

---

— Mâne! Iți jur că mâne! Sunt prea slabă azi! Indură-te pentru o zi!

— Bine, zise el, merg să ii spun! Vino și te culcă!

Ei au plecat, iar eu am rămas pe bord, singur, în noapte, cu pumnalul în mână și cu sufletul răzvrătit.

M'am luat apoi tiptil după ei.

El a lăsat-o în caiută, apoi s'a dus la caiuta milionarului.

M'am furișat după el. Am ascultat la ușe. Bătrânul părea năcăjit când auzise de amânare. Pe urmă s'au pornit amândoi să bea șampanie.

M'am furișat apoi la ușa ei.

Se desbrăcase și se culcase.

— Nu! Ea n'a beut otravă, mă gândeam eu. Ar scrie doar scrisori, ar plânge și nu s'ar fi culcat atât de liniștită.

Auzind pași, m'am întors pe bord.

Imi vuia capul, credeam că o să crepe. Am umblat două ceasuri în toate părțile și nu puteam să mă liniștesc.

Zorile zilei se iveau pe cer.

M'am dus la ușa milionarului și i-am auzit. Ei chefuiau încă. Nu peste mult a ieșit apoi bărbatul, (era el, l'am cunoscut, rivalul meu) și s'a dus să se culce.

L'am urmărit, cu respirația oprită.

Nu mă puteam hotărî, să'l ucid ori să'l insult?

Peste câteva clipe el iese din caiută, palid, speriat. Aleargă pe coridor, se oprește apoi buimăcit. Pe urmă apucă la dreapta.

Eu îl urmăresc.

El aleargă spre caiuta doctorului, se impiedecă de covor, alunecă pe trepți.

Bate la ușe și nu peste mult, doctorul iese în halat.

Se duc amândoi spre caiuta unde durmea Lucia, iar peste câteva minute doctorul apare și dă ordin, să vină oficerul de serviciu.

Am priceput totul. Ea se otrăvise Dar parecă moartea ei mai mult m'a liniștit decât m'a tulburat.

— Mai bine! Mult mai bine-i așa! îmi ziceam.

Sosind oficerul, doctorul i-a spus, că Lucia e moartă.

L'am auzit și parecăași fi fost foarte satisfăcut.

— Bine! Foarte bine! Cu mult mai bine!

Și iar m'am urcat pe bord.

Răsărise soarele. Eu priveam buimăcit în valuri și un amar fără margini mi-a cuprins sufletul.

Atunci îl văd pe el, pe mișelul. A eșit pe bord cu târguitorul, cu bogatul fără suflet. Discutau agitați.

El cerea o despăgubire, mizerabilul!

Nu știu ce am mai făcut. Mi-a venit ca o vedenie. Parcă o vedeam pe Lucia, cusută într'un sac, pe urmă cufundată în adâncul mării. Și nime nu plângea...

Eram toți călătorii pe bord. Căpitanul ținea o cuvântare. Un adio!...

Am tresărit, lovit de-o durere sufletească, ce nu se poate spune. Parecă s'a frânt ceva în mine.

Din câteva sărituri ca de pisică, m'am oprit ca nebun în fața rivalului meu.

I-am urlat ceva la ureche, ca o fiară, apoi l-am străpuns. L-am văzut căzând.

Apoi pe ochii mei s'a așternut o ceață și nu m-am mai desmetecit decât peste câteva ceasuri.

Eram legat în lanțuri.

Pe urmă? Ei, totuș mai este dreptate în lume. M'au dat judecății. Eu am spus totul, așa cum ți-am povestit acum.

Jurații m-au înțeles și eu n-am robit decât un an. Un singur an.

Iar în acel an m'am liniștit. Când am scăpat din închisoare, am venit aici, în Statele Unite. Am cumpărat farma asta și iată, trăiesc cu amintirile.

Poateași vrea mai mult să zac eu în fundul mării, să fie Lucia aici, să se bucure ea de vieață, dar în sfârșit, noi nici nu știm anume, de ce s'ar cuveni să ne bucurăm mai mult, de vieață, ori de moarte?

Eu mi-am făcut dreptate! Oare mai bine era să nu mi-o fac?

Nu știu. In sfârșit nu sunt eu Corsican?

— Mai închină tinere! In calea vieții te ajung multe supărări, dar ai un prieten, o mângâiere, dacă crezi în vin. Dacă ai credință și dragoste pentru el...

Vestitul vin de Ohio spumega în păhar strălucind în apusul de soare.

In ochii bătrânului tremurau două lacrimi, iar lui îi era milă să le șteargă.

Când s-a urnit să umple de nou, lacrimele i-au picurat încet pe barbă, iar de pe barbă în nisip.

Digitized by Babeș-Bolyai Central University Library, Cluj

1 măsar, 1 zugrav, 1 mănuşer, 1 sculptor şi 1 mechanic.

Pe lângă fondul, din care să proved cu haine ucenicii săraci, reuniunea mai are fondul de 20 fileri «Dr. Grigore Silaşi» pentru ajutorarea văduvelor şi orfanilor de meseriaşi.

In anul trecut şi-a înjghebat o mică bibliotecă, care-i lipsea pân'acum şi pentru care ar fi de dorit să trimită cărţi cât de multe, cei cari au şi o pot face.

Reuniunea mai are un cor, care stă sub conducerea harnicului învăţător *C. Pora*; cu ajutorul acestui cor s'au aranjat petreceri, conferenţe împreunate cu declamări şi cântări, iar din prilejul împlinirii alor 40 de ani dela înfiinţare s'a dat un frumos concert sub patronajul dlor prezidenţi ai reuniunilor surori.

In adunarea generală ţinută Duminecă, în 4 c. preşedintele a amintit în cuvinte frumoase vrednicia întemeietorului şi primului preşedinte al reuniunei, Dr. Grig Silaşi, stăruind pentru înşiruirea tuturor negustorilor şi industriaşilor români din Cluj sub steagul acestei reuniuni. S'au prezentat raportul comitetului şi al cassarului, s'au revizuit socotelele, din cari se vede o frumoasă creştere a averii.

La iniţiativa dlui *Dr. A. Frâncu*, membru onorar al reuniunii, s'a pus baza unui fond pentru escursii şi cercetarea expoziţiilor, la care au mai contribuit *dl Dr. E. Dăiman. Ion Bereş, Petru S. Sima, V. Drăgan, P. Sânmiclăuşan*, adunându-se suma de aproape 100 cor. Pentru augmentarea acestui fond sunt foarte binevenite ofertele binefătorilor.

Pentru conducerea reuniunii s'au ales, respective reales: Preşedinte *Valentin Drăganu*; vicepreşedinte P. P. Bariţiu, prop. tip. „Carmen": secretar: Petru Sânmiclăuşan, măsar; cassar: Teodor Târziu frizer; controlor: Teodor Baba Orban mechanic; membrii în comitet T. Lăpuşan, T. Chinez, Iuliu Muşa-Simeon Boier, S. Seserman; iar suplenţi: Const. Belea şi Gavril Borza.

După datele spicuite din raportul anual vedem că această reuniune e vrednică de tot sprijinul obştei româneşti, de care are lipsă pentru ca să-şi poată împlini chemarea.

R.

Jalea unei comune.

Ni se scrie:

Nemiloasa şi crunta moarte iarăşi a răpit prea de timpuriu din mijlocul poporului brănean, unul din cei mai de frunte slujitori ai sf. altar, ager şi înţelept membru al tuturor instituţiunilor şi corporaţiunelor de seamă din Bran şi jur, pe simpaticul şi de toţi stimatul paroh gr. or. rom. *Ioan Cenţu.*

Născut în comuna Şirnea la 1856, din părinţi de frunte şi evlavioşi economi Ioan şi Ana Cenţu n-tă Muscoiu; dorinţa ferbinte a acestora era: să crescă pe fiul lor Ioan pentru biserică, deşi acesta în anii juneţei avea atragere către miliţie. Studiile lea făcut în comuna natală, şcoala centrală din Bran şi gimnaziul rom. din Braşov de unde, după terminarea clasei a VI-a gim. a trecut la institutul teologic din Sibiiu, — deşi profesorii acelui gimnaziu, cunoscând frumoasele calităţi ale sale, îl sfătuiau a continua şi absolva gimnaziul. In 1884 a absolvat cursurile teologice, după-ce încă în vara anului 1883 să căsătorise cu Maria prima fică a fruntaşului economu George Enescu din Peştera Branului.

La 1885 a fost hirotonit preot al par. ort. Şirnea, unde pe lângă o muncă încordată de regenerare, înălţare morală, pe toate terenele a iubiţilor săi credincioşi, aduse comuna la stare înfloritoare. Cine a trecut prin această comună înainte cu 27 ani şi nu a zărit o sf. biserică veche, scundă ale cărei ziduri erau proptite? In locul ei azi însă să ridică o frumoasă şi impunătoare casă D-zeească, a cărei valoare trece peste 36.000 cor. fără decorul intern; un an şi mai bine a cedat chiar salariul întreg, pentru ridicarea bisericei, în apropierea ei a proiectat în curs de un an a se ridica o şcoală mândră, a cărei terminare spre paguba comunei, iniţiatorul şi sufletul ei nu a avut fericirea a o vedea, deşi toate pregătirile spre înfiinţarea şcolii sunt gata. E speranţă însă că cei rămaşi, cu fală şi isbândă vor duce steagul înainte, ca urmaşi credincioşi ai răposatului preot!

Cu ani înainte, din cauza sforţărilor îi-şi atrăsese germenele unui morb, care-l neliniştea. Ca toate aceste însă un atac acut, — cu toată îngrijirea gingaşe a scumpei soţii şi a medicilor — îi curmă firul vieţei la 1 Febr. n. 1912.

Parohul I. Cenţu a fost înzestrat dela bunul D-zeu şi cu o familie număroasă, având 10 mlădiţe, — în vieaţă 8, dintre cari căsătorite 5 fice: 2 presbitere, 2 învăţ. şi o comerciantă, cari, în urma crescterei primite, au devenit membri folositori ai neamului.

Actul înmormântărei scumpului răposat, s-a îndeplinit Duminecă 4 Febr. n. 1912 la oarele unu (1) p. m. participând afară de toţi credincioşii dela mic până la mare, şi un număr frumos de stimători sinceri — ca d-l notar cercual Acs. Moşoiu etc. — din comunele vecine în frunte cu protopresbiterul Ioan Hamsea şi presbiterii: Ilariu Reit, George Enescu, Isaia Enescu, Ioan Oncioiu, Ioan Bolca şi Victor Plotogea.

După serviciul funebral la casa răposatului sicriul a fost dus în sf. biserică, unde protopresbiterul tractual a ţinut un pătrunzător panegiric, care a stors multe lacrimi din ochii tuturor celor presenţi, iar la cetirea condolenţelor şi cu deosebire a telegramei Esc. Sale I. P. S. arhiepiscop Ioan, lacrimile ne-au podidat pe toţi.

La mormânt, în numele preoţimei brănene, a şcoalei centrale, a institutului «Parsimonia» etc. a luat adio prin cuvinte potrivite prietinul intim al răposatului parohul G. Enescu.

Dormi în pace suflet blând! luptă bună ai luptat, talanţii ai înmulţit, credinţa o ai păzit.

Un participant.

ŞTIRI.

— 28 Ianuarie 1912.

Redacţionale. *Din cauza sfintei sărbători de Luni: Vasilie, Grigorie şi Ioan, Ziarul nu va apare până Marţi seara.*

—x—

Procesul A. C. Cuza — »Facla«. Al doilea act al luptei înverşunate ce se dă de câtva timp între reprezentanţii curentului naţionalist şi revista »Facla«, care dela apariţia ei s-a declarat împotriva acelui curent, s-a desfăşurat alaltăieri în faţa Curţii cu juraţi. Nişte articole apărute în revista amintită intitulate: »Ce crede domnul Cuza despre cazul domnului N. Iorga«, »d l Cuza n-a făcut serviciul militar« şi »d-nul Cuza plagiator«, au determinat pe d-l A. C. Cuza, să facă o plângere parchetului şi să afirme, că acuzaţiile aduse d-sale în »Facla« sunt neexacte, şi constituesc o calomnie.

Curtea cu juraţi *a achitat* pe acuzaţii. In urma acestui verdict surprinzător numerosul public a demonstrat strigând: »Trăiască Cuza! — Jos »Facla«! D-l Cuza a fost petrecut între urale până la locuinţa sa.

—x—

Cununie. D-şoara Eufrosina Poppa şi d-l Aurel Pană din Cernavoda îşi vor celebra cununia religioasă Duminecă în 29 Ianuarie. — Felicitări.

—x—

Necrolog. In Abrud a încetat din vieaţă *Pompiliu Stoica Şuluţ*, în etate de 58 ani. Inmormântarea s-a făcut Vineri în 9 l. c.

— In Cluj a răposat preotul din Ghirolt *Nicolae Tincu*, în etate de 48 ani. Osămintele decedatului au fost transportate la Mintiul Gherlei, unde azi, Sâmbătă s-au aşezat spre veşnică odihnă.

Odihnească în pace!

—x—

Cancelaria centrală a Reuniunii pentru asigurarea vitelor, care până acum era în Oraştie, a fost strămutată la Hunedoara, pentru a putea fi mai la îndemână directorului Reuniunii, d-lui V. C. Osvadă, şi d-sa a o putea conduce cu mai multă uşurinţă. Toate scrisorile, toate înştiinţările, toate trimiterile de bani, să se adreseze pe viitor la: «Reuniunea proprietarilor de vite» în Vajdahunyad, căci aşa vor ajunge mai repede la rezolvare.

—x—

Casina română din Abrud îşi va ţinea adunarea generală ordinară în 18 Februarie 1912 la 3 oare d. a. în localul Casinei. Obiectele: 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul comitetului. 3. Statorirea budgetului pe anul 1912. 4 Alegerea preşedintelui. 5. Alegerea comitetului. 6. Propuneri. — *Dr. George David*, preşedinte.

—x—

Accidente de aeroplane. Aviatorul Ducourneau a făcut la Pau (Franţa) mai multe sboruri foarte reuşite. Când aparatul lui se afla în plin sbor, s-a urcat cu un monoplan şi aviatorul Polle. Din nebăgare de seamă cele două aeroplane s-au ciocnit cu atâta putere, încât aeroplanul lui Ducourneau s-a rupt în două. Amândoi aviatorii au căzut la pământ. Ducourneau a scăpat neatins, celălalt însă fiind grav rănit, a fost transportat la spital.

— Pe câmpul de aviaţie Issy les Moulineau, aviatorul Jeffe a căzut cu aeroplanul asupra unui arbore. Aviatorul a scăpat neatins, aparatul însă s-a stricat.

—x—

Intre Sârbii şi Bulgarii din Macedonia au loc continue neînţelegeri. Sârbii din Orlance (vilaetul Monastir) câştigând prin proces biserica dela Bulgari, aceştia din răzbunare au luat toate lucrurile sfinte din biserică, clopotele şi crucea de pe turlă. Ba pătrunzând în localitate au dat foc mai multor case.

La fel au procedat Bulgarii şi în satul Gornje, unde după devastare au dat foc bisericii şi şcolii.

—x—

Inundaţiile din Spania. Ştirile sosite din sudul Spaniei semnalează mari inundaţii mai ales la Sevila şi la Cordova, unde pagubele sunt însemnate. La Santarem, o ploaie torenţială a făcut ca fluviul Tag să se reverse. Un zid de sprijin al cimitirului s'a prăbuşit şi apele au distrus mormintele, aruncând în nămol cadavrele şi osemintele, cari sunt purtate de valuri. Recoltele sunt perdute. Din cauza furtunii, comunicaţia cu Azorele este întreruptă

—x—

Un copil monstru. Ziarele din Neapole anunţă că femeea pescarului Solari a dat naştere, după trei zile de chinuitoare dureri, unui copil care avea urechile în ceafă, două perechi de mâini şi două perechi de picioare. Monstrul a murit imediat. E vorba fără îndoială de o pereche de copii gemeni împreunaţi.

—x—

O înmormântare curioasă a avut loc alaltaeri în Turin. Mortul lăsase un testament foarte ciudat, în care prevedea ca toţi, cei cari iau parte la înmormântare să facă un chef strajnic. Cei cari vor duce cosciugul să fie în stare de ebrietate şi fiecare să aibă câte o ţigară în gură. Muzica să cânte cântece vesele. Văduva, conformându-se testamentului, s'a îmbrăcat într-un costum roşu a la Fra-Diavolo.

—x—

Fraude la Banca ruteană din Cernăuţi. Din Cernăuţi se anunţă, că la banca centrală ruteană de acolo s-a descoperit o fraudă de 8 milioane cor. Din cauza acestei fraude, sufer pagube 168 bănci şi 13 cooperative. S-au început cercetări contra lui Kogut, directorul băncii.

—x—

Omor din răzbunare. In vremea ce ţăranul Meinhart Bertalan din Sárospatak asuda din greu prin fabricele Americei, unde plecase de vre-o câţiva ani să-şi câştige pânea de toate zilele, soţia lui care rămăsese acasă risipea nebuneşte banii, câştigaţi cu atâta trudă, pe cari bărbatul său îi trimetea din America. Zilele trecute reîntorcându-se Meinhart din America şi aflând, că soţia sa îşi depusese la o bancă pe numele ei o parte din banii trimişi de el, iar o altă parte o cheltuise nebuneşte vânzând totodată şi o parte din moşie, a luat-o de scurt, ajungând astfel la ceartă. Femeia în urma certelor a dispărut din comună, părăsindu-şi soţul cu patru copii. Mai târziu însă reîntorcându-se, şi-a închiriat o locuinţă separată, nevoind să ştie nimic de familia părăsită. Bărbatul văzând, că toate încercările sale de a o readuce în sânul familiei sunt zadarnice, s-a prezentat la locuinţa ei, unde în urma unui violent schimb de vorbe, a culcat-o la pământ, străpungându-i cu un cuţit pieptul şi pântecele. Femeia a murit pe loc, iar ucigaşul a fost arestat.

—x—

Ştirea fantezistă a unui ziar francez Ziarul „Excelsior" afirmă a putea comunica un plan de războiu al Germaniei, îndreptat în potriva Franţei, şi care are a fi executat cu ajutorul unui corp de armată aerostatic. La graniţia Alsaciei şi Lorenei e vorba să se concentreze 300 baloane şi la vânt favorabil să se îndrepte spre Paris pentru a preface apoi prin bombe Parisul în ruine. Ziarul afirmă că Germania va fi, încă la sfârşitul lunei Martie, în posesiunea acestor 300 de baloane, pe cari Germania le-a comandat în Franţa. O mare parte din comandă a şi fost furnizată şi ofiţerii aeronauţi germani se exerseazǎ cu mult zel în conducerea acestor baloane.

—x—

Nouă conspiraţie în Portugalia. Guvernul portugez a dat de urmele unei noui conspiraţii monarchiste. Până acum, încă nu s'a putut stabili, dacă această mişcare este în favoarea exregelui Manuel sau a pretendentului Miguel. Conspiratorii şi-au asigurat concursul sindicatelor muncitoreşti şi au înfiinţat sucursale în toate oraşele din provincie. Guvernul a confiscat multe arme, muniţii şi vre-o câteva mii de bombe.

—x—

Rectificare. In ultimul alineat al articolului »Un Epilog« din numărul trecut al »Gazetei« s-a strecurat o greşală de tipar. In loc de »... va feri neamul nostru de această *mică* decepţie...« să se cetească »... va feri neamul nostru de această *a miiea* decepţie...«

Concertul Reuniunii de cântări.

Braşov 9 Febr. 1912.

In vieaţa noastră aşa de săracă în manifestaţii de ordin adevărat cultural — concertul de Joi seara s'a prezentat fără îndoială ca un *eveniment.*

Reuniunea de cântări, pe care neînţelegerile fatale din trecut o reduseseră la o situaţie de tot negativă — a dat Joi seara pildă strălucită de puterea vie a renaşterii sale. Concertul ei a fost espresia puternică a dorului de muncă ş'a unei stăruinţe devotate, de care sunt pătrunşi toţi membrii în frunte cu maiestrul G. Dima şi cu preşedintele Dr. V. Saftu.

In faţa tabloului frumos al cântăreţilor am avut Joi seara un sentiment înălţător, care aş dori din tot sufletul ca să-şi afle înfăptuire: Reuniunea, a cărei solidaritate şi unitate de muncă îşi găsea cea mai splendidă espresie în buchetul de abili cântăreţi, să devie cu vremea acelaş centru de întâlnire al tuturor muncitorilor în via culturii din Braşov şi să fie ca pe vremuri pildă vie de muncă, de sârguinţă, de înţelegere, de unitate şi de disciplină în luptă pentru întreaga societate din Braşov.

Acesta este unul dintre valoroasele momente, pe cari mi-leam însemnat Joi seara. Insemnătatea lui e mai mare decât toate celelalte şi de aceea am ţinut să-l relevez aici cu deosebită plăcere.

Al doilea moment — fără îndoială de valoare — a fost prestaţiunea *baritonului G. Folescu* — acompaniat la pian de d-nul G. Dima.

Mărturisim sincer, că noi cari în înclinarea noastră de a critica cu o grabă de invidiat şi cari fără îndoială avem şi o oarecare dosă de răutate — am rămas uimiţi, năuci chiar când am auzit vocea, intonaţia clară, arta superbă, pregătirea desăvârşită a *cântăreţului* Folescu. Rând pe rând ne treceau pe dinaintea ochilor figurile sinistre — ca alde Corfescu — cari într-un mod nemaipomenit de îndrăsneţ îşi băteau joc de artă şi de public ş'acum departe de aceştia, ca răsărit din zări necunoscute, dar pline de lumină, un artist adevărat ne umplea sufletul de entuziastă mândrie, de nefăţărită încredere, de sinceră admiraţie şi de deamnă ertare pentru tristele credinţe din trecut.

Folescu ni-a dovedit, că Bucureştiul îşi are fără îndoială artiştii săi şi a legitimat svonul, că macabrii pribegi nesuferiţi erau cei excomunicaţi din templul artei.

In cele 2 piese «Sergentul» şi «Pribegia Normanilor» Folescu a ajuns culmi, pe cari numai profesorul său Dumitru Popovici le mai atinsese...

Ii dorim d-lui Folescu tot succese ca cel obţinut la Braşov.

Momentul al 3-lea ar fi prestaţiunile cântăreţilor.

La acest punct însă nu stăruim prea mult. Vom lăsa pe alţii mai competenţi, să-şi spună părerile. Până atunci anticipăm recunoştinţa noastră faţă de cântăreţii, cari şi-au achitat cu pricepere rolul şi în deosebi menţionăm prestaţiunea d-şoarei L. Popovici, care a dovedit o deosebită înţelegere pentru artă şi care ni-a întărit credinţa, că după ce vocea d-sale se va forma pe deplin — va putea să se înşirue între cântăreţele noastre de seamă. Un lucru însă: ni-am bucura dacă în şirurile cântăreţilor s-ar angaja toţi aceia, cari au fost şi sunt şi astăzi cântăreţi de forţă. Cei cari şi-au avut rolul lor în corul Reuniunii vor contribui alături de ceilalţi la întărirea şi realizarea frumosului ideal, ce-l are aceasta.

După concert partea cea mai mare din public — care spre laudă-i fie zis s-a prezentat într'un număr neobicinuit de mare şi care prin acest fapt şi-a dovedit crescându-i gust pentru artă — s-a oprit în restaurantul Redutei, cu care ocazie sonora voce a artistului Folescu a restabilit cu succes splendid bunul nume al doinei noastre aşa de batjocurite de pribegii pseudo-artişti.

Rap.

Din Braşov şi Ţara-Bârsei.

Adunarea generală a casinei române din Braşov *este convocată pe ziua de Duminecă 11 Februarie n. (29 Ian v.) la 4 oare p. m. în localităţile casinei din Târgul grâului.*

Din acest prilegiu facem un nou şi călduros apel către intelectualii români din Braşov şi comunele învecinate, ca să se grupeze în jurul acestei vechi şi importante instituţiuni sociale româneşti, înscriindu-se între membrii casinei.

—o—

Celebra trupă ţărănească din Tegernsee va da în 13 Februarie n. o *singură* reprezentaţie teatrală în Reduta oraşului. Se va reprezenta piesa poporală în 3 acte: »Der Friedensstifter« de M. Schmid. In decursul piesei se vor esecuta dansuri originale (Schuhplattlertanz), iar în pauze va cânta capela proprie. Bilete se află de vânzare la librăria »Hiemesch«. Publicul este rugat a lua în primire biletele prenotate.

—o—

Circulaţiunea străinilor în Braşov în luna Ianuarie. In luna trecută au petrecut în Braşov următorii străini, din: Austria 111, Bosnia 1, Franţa 3, Germania 12, Grecia 2, Italia 1, Olanda 1, România 166, Turcia 1 şi din Ungaria 571, în total 869.

Dintre aceştia au locuit în hotel: Calul alb 1, Continental 22, Coroana 528, Europa 162, Grand 23, la Iobi, strada neagră 3, Mielul alb 6, Villa Kertsch 10, Metropol 1, Pară 12, Predeal 5 şi în case private 96.

—o—

Elit-proiectograf în hotel Europa. Azi şi mâne Duminecă se va reprezenta următorul program: Humoreacă din vieaţa militară. Cataractele din Monasterio de Piedra (După natură, colorat). Orăşanca la sat (comic). Nepotul sălbatic (umor). Concurs Hippique al cavaleriei belgiene (după natură, sport). Mâinile răzbunătoare (dramă de Cyrill şi Froyet. 600 m. lungime. George Grand, membrul Comediei franceze deţine rolul principal). Ploierul magnetic (umor).

Luni şi Marţi program nou.

—o—

Apollo-Bioscop. Sâmbătă şi Duminecă în 10 şi 11 Februarie: Vânătoarea în aer (vedere). Ziar chinematografic (actualitate). Pali e gelos (humoristic). Tinerimea veselă (humoristic). »Dragostea amuţită« (dramă socială senzaţională, filmul lung 1000 metri, de Kristian Monrad. Cea mai nouă senzaţiune a societăţii »Nordick Film Compagnie«. Rolurile sunt jucate de renumiţii artişti ai teatrului regal danez). In zilele viitoare: »Nihiliştii« (dramă rusă socială). Luni nu e reprezentaţie.

Marţi şi Miercuri program nou.

—o—

Convocare. In conformitate cu § 11 din statutele Reuniunei de înmormântare convocăm pe on. membrii la adunarea generală pe Duminecă 5/18 Febr. pe la oarele 3 p. m. în localitatea şcoalei din loc. In aceiaşi zi se va oficia şi un parastas întru pomenirea membrilor răposaţi ai reuniunei.

Râşnov, 10 Febr. n. 1912.

Constantin Proca,
director.

—o—

Din agentura Feldioara a »Asociaţiunii«. »Numai lumina, numai cultura ne poate mântui«. Având în vedere acest principiu de vieaţă, acest mare adevăr, că puterea unui neam stă azi în cultura lui, comitetul agenturii Feldioara, în frunte cu vrednicul său preşedinte d-l *Basil Perţia*, farmacist, s-a apucat de lucru cu toate puterile, arborând şi în acest an în mijlocul poporului român feldiorean drapelul culturii româneşti şi al iubirii de neam, prin înscrierea de 50 membrii ordinari şi ajutători la »Asociaţiunei«, cu suma de 132 coroane, care s-a administrat la locul competent.

Feldiorenii români prin înscrierea lor în număr de 50, ca membri la »Asociaţiune«, dau o frumoasă dovadă de iubirea lor faţă de neam şi faţă de înaintare.

După exemplul bravilor ţărani din Feldioara cu o populaţie românească de 1350 suflete, dacă s-ar înscrie din fiecare comună în raport cu numărul sufletelor atâţia membri ca în Feldioara, atunci »Asociaţiunea« noastră ar avea după 3,500.000, suflete Români, câţi suntem în Ungaria, un număr de 130,000 membri ordinari şi ajutători.

Având »Asociaţiunea« o armată de 130 mii credincioşi şi zeloşi ostaşi, ar putea da piept în orice moment cu orice duşman şi cu orice ispite, ce ar veni asupra neamului românesc.

Deci inteligenţă şi popor, ţărani, femei şi bărbaţi uniţi în cugete, simţiri şi fapte, să ne înrolăm sub drapelul »Asociaţiunei pentru literatura şi cultura poporului român«, înscriindu-ne de membrii ai aceleia, precum suntem membrii unei şi aceleiaşi naţiuni.

Cei chemaţi să-şi facă datorinţa!

Nic. Ilie,
inv. secretarul agenturii.

Neputând răspunde fiecăruia dintre număroşii noştri condolatori, pentru perderea scumpului şi neuitatului soţ şi părinte Ioan Cenţu paroh Şirnea esprimăm prin această sincerile şi profundele noastre mulţămite cu deosebire I. P. S. arhiep. şi metrop. Ioan, Ilust. Sale Dr. Il. Puşcar, onoratei preoţimi în frunte cu şeful tractual şi celor ce în persoană au ostenit a lua parte la actul înmormântărei.

Văd. Maria Cenţu şi familia.

Proprietar:
Tip. A. Mureşianu: Branisce et Comp.
Redactor responzabil:
Ioan Broiea.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„PARSIMONIA“,

institut de credit şi economii, societate pe acţiuni în BRAN.

takarék- és hitelintézet részvénytársaság TÖRCSVÁRON.

Convocare

la

a XVII-a adunare generală,

a institutului de credit şi economii, societate pe acţiuni »PARSIMONIA« în Bran, ce se va ţinea *Joi, în 29 Faur st. n. 1912*, la 10 oare înainte de amiazi în localul institutului, la care sunt învitaţi cu toată onoarea toţi domnii acţionari a se prezenta în senzul §-lui 20 din statutele societăţii.

Obiectele de pertractare sunt următoarele:

1. Alegerea a 2 notari şi 3 verificatori.
2. Raportul direcţiunei şi al comitetului de supraveghere.
3. Statorirea bilanţului şi a împărţirei profitului.
4. Intregirea direcţiunei şi a comitetului de supraveghere prin alegerile de lipsă.
5. Alte propuneri eventuale.

Bran, în 8 Februarie 1912.

Direcţiunea.

Meghivó

a »PARSIMONIA« törcsvári takarék- és hitelintézet részvénytársaságnak *Csütörtökre 1912 évi Február hó 29-án* d. e. 10 órakor az intézet helyiségében megtartandó

XVII-ik rendes közgyülésre,

melyre a részvényes urak az alapszabályok 20 §-a értelmében tisztelettel meghivatnak.

A közgyülés tárgyai a következők:

1. Két jegyző és három hitelesitő megválasztása.
2. Az igazgatóság- és felügyelő bizottságnak évi jelentése.
3. A mérleg megállapitása és a tiszta nyereség felosztása.
4. Az igazgatóság és felügyelő bizottság választás utján való kiegészitése.
5. Egyéb esetleges inditványok.

Törcsvár, 1912 évi február hó 8-ikán.

Az igazgatóság.

Contul Bilanţului pe anul 1911 — Mérleg-Számla 1911 évre.

ACTIVA — VAGYON	Cor.	fil.	PASIVA — TEHER	Cor.	fil.
Cassa în numărar — Készpénz . . .	4227	55	Capital social — Részvénytöke	120000	—
Escont de cambii — Leszámitolt váltok .	801126	—	Fond de rezervă — Tartalék alap . . .	52048	59
Credite personale — Kötelevények. . .	23521	28	Depuneri — Betétek	666638	76
Efecte — Értekpapirok	22400	—	Reescont — Visszleszámitolt váltok . .	31752	—
Depuneri proprii — Sajat betétek . . .	50723	—	Interese transitorii — Átmeneti kamatok.	11580	32
Acţii dela bănci — Idegen intez. reszv .	5250	—	Diversi creditori — Különféle hitelezök .	4361	06
Producte — Termékek	2119	21	Profit curat — Tiszta nereség , . . .	23076	98
Spese procesuale — Perköltségek . . .	90	67			
	909457	71		909457	71

Contul Profit şi Perdere pe a. 1911. — Veszteség és nyereség számla 1911 évre.

DEBIT — TARTOZIK		Cor.	fil.	CREDIT — KÖVETEL	Cor.	fil.
Interese după depuneri—Betéti kamatok .		25561	33	Interese dela cambii şi obigaţiuni — Leszámitolt váltok és kötelezyény utáni kamatok	58038	43
Interese de reescont — Visszleszámitolt váltok utáni kamatok		897	51	Interese după efecte — Értékpapirok utáni kamatok	1093	—
Salarii — Fizetések . . . . . , . .		3390	—	Proviziune etc. — Jutalékok stb. . . .	4601	52
Spese — Költségek.		1601	—	Interese după depuneri proprii — Saját betétek utáni kamatok	509	70
Dare directă — Egyenes adó .	4655.65					
10 % dare după depuneni—10 % betétt kamatok utáni adó .	2556.13					
Dare comitatensă şi comunală— Megyei és községi adó . .	1512·60					
Dare com. — Kereskedelmi adó	119.09					
Dare de drum — Ut adó . .	265·90					
Compet. de timbru—Bélyeg illeték	83·24					
Contrib. ecuivalent-Egyenérték adó	28·22	9220	83			
Marce de prezenţă — Jelenti dijak . .		495	—			
Profit curat — Tiszta nyereség. . . .		23076	98			
		64242	65		64242	65

Bran, 31 Decevre 1911 — Törcsvár. 1911 évi december hó 31-én.

Axente Moşoiu m. p. director esecutiv. — *Ilariu Reit* m. p. contabil. — *Miron Tătoiu* m. p. cassar.

Direcţiunea: — Az igazgatóság:

Iosif Puşcariu, — *George Enescu,* vice preşed. — *Nicolau Reit,* — *Nicolae P. Băncilă.*

Confrotându-se cu registrele principale şi aucsiliare s'au aflat ecsacte — A fő és mellék könyvekkel összehasanlitatván helyesnek találtatott:

Bran, în 8 Februarie 1912. — Törcsvár, 1912 évi február hó 8-án

Comitetul de supraveghere: — A felügyelő bizotság:

George Babeş v. preş. — *Nicolau Popovici* — *Nicolae Runceanu*

Confrotându-se cu registrele contabilităţii l'am aflat esact. — *Iuliu Enescu* m. p. fucţionar la „Albina“.

Români, replantaţi viile, cu altoi dela firmă română!

Prima condiţie de reuşită este de a folosi material solid!!

„MUGURUL“

însoţire economică Elisabetopol-Erzsébetváros (Kisküküllő vm.

!!! Altoi de viie !!!

Calitate distinsă — pe lângă cele mai moderate preţuri — soiuri de vin şi de masă, — Viţă americană cu şi fără rădăcină.

Ochiuri de altnit, viţa europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoţirec economică

„MUGURUL“

ELISABETOPOLE -- ERZSÉBETVÁROS.

Material disponibil în altoi peste **trei (3) milioane.**

Şcoalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

— ! Altoii sunt desvoltaţi la perfecţiune ! —

La cumpărări pe credit cele mai uşoare condiţii de plată!

— La cerere preţcurent şi instrucţiuni gratis şi franco. —

Românii sprijiniţi firmele româneşti, că numai acelea vă vrea binele.

— **Români! Trimiteţi băeţii la cursul practic de altoit.** —

La prea Înalta împuternicire a Maj. Sale Apost. c. şi reg.

A 41 LOTERIE de Stat c. şi r.

pentru scopuri de binefaceri civile din regatele reprezentate în parlamentul austriac.

Loteria aceasta unică în Austria legal concesionată conţine **21.146 câştiguri în bani gata** în suma totală de **625.000 C.**

Câştigul principal 200.000 coroane.

Tragerea urmează în 15 Februarie 1912. Un los costă 4 cor,

Losuri se capătă la secţiile loteriilor de stat în Viena II. Vordere Zollamtstrasse 7. Colectanţi de loterie, Trafici, la oficiile de dare, poste telegraf şi căiferate, zarafii etc. Planuri pentru cumpărători gratis.

Direcţia c. r. a loteriei.

Secţia loteriei de stat.

Georg Barthelmie

Mehanic.

Braşov, Strada Porţii 41. Colţul Stradii Sf. Ioan.

Afacere specială cu maşini de **scris,- socotit,- dictat, cusut.** Aparate **Electrice. Lampe** de buzunar, **Grammophone, Placă, Ace, Bande colorate, Hârtie** şi toate **apartenenţele Utensilii** etc.

Atelier mehanic fin. Telefon 380.

Şcoală de scris cu maşina.

se adresează, cine doreşte a-şi procura varietăţi autentice de:

Pomi roditori

arbori pentru alee, plante de ornament, conifere, plante de împrejmuit, fructe cu boabe, pueţi, etc.

Viţe altoite

(calitate superioară) viţă europeană şi americană cu şi fără rădăcini. (Catalog instructiv gratis

„CONCORDIA“,

inst. de cred. şi economii societate pe acţii în Gherla.

Aviz!

Domnii posesori ai *acţiilor* numerii următori: **80, 216, 217, 1299—1313, 1371—1375, 1403, 1404, 1464, 1618, 1780, 1855, 1954, 1955, 1979. 1992, 1993, 1995,** sunt rugaţi ca în decurs de 15 zile dela blicarea prezentă să'şi achite tanţele altcum subsemnata dir ţiune va anula acţiile vănzându mai departe, iar sumele plă vor trece la fondul de rezervă.

Gherla, la 1 Faur 1912.

73, 1—3 **Direcţiunea.**

TIPARUL TIPOGRAFIEI A. MUREŞIANU: BRANISCE & COMP, BRAŞOV.